

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Štev. 84.

V Ljubljani, v sredo, 15. aprila 1903.

Letnik XXXI.

Gospodarska zadruga v Sinčivesi.

Celovec, 9. apr.

Kaj neki je vzrok, da Slovenec ob narodnih mejah nima nobene narodne zavesti? Pustimo versko vprašanje popolnoma strani, in postavimo se edino le na narodno stališče — ne ker je nam to prav — a ker je nekaj ljudij, ki nas pri vsaki priložnosti napadajo, kot da bi klerikalci ne delali dosti za probujanje narodne zavesti. Kaj v ljudeh zatira to zavest, ali recimo, kaj je vzrok, da se sramuje naš kmet svoje narodnosti in da si domišlja kaj več biti, ko bi bil Nemec? Prvi in najvažnejši vzrok je, ker je Slovenec povsod le delavec, denar in oblast ima pa Nemec.

Zato trdimo, da je edino prava pot do narodne samozavesti le gospodarski razvoj, vsako narodno govorjenje brez narodnega dela je pa — prazna slama — še manj kot slama — budalost je, ki je naš slovenski delavec ne razume.

Velikanski korak v narodnem delu se je dosegel z našimi posojilnicami. A delovanje posojilnic ne zadostuje. Nemci nam delajo protiposojilnice, oni lahko z agitacijo pridejo v odbore, in s posojilnico samo naš kmet še ni dosti navezan na nas.

Nasprotno posojilnice ne uplivajo na kmeta tako pogubno, kot nasprotni trgovci. V posojilnico gre kmet dvakrat na leto plačati obresti, tam ni dosti časa, da bi ga kdo obdelaval — a k trgovcu, recimo k žitnemu trgovcu, k trgovcu za živino, pride v letu dvajsetkrat, in če je ta trgovec še gostilničar, bo moral naš kmet tja, tam čakati, denarja prositi, da se mu blago odzame, kaj čuda, da se teh ljudi boji, da se ne upa proti njim voliti, da se ne upa svojega prepričanja imeti — če bi nasprotovalo mišljenju mogotcev, katerim je kakor suženj podvržen?

Zato je neobhodno potrebno, da se naš kmet ob mejah gospodarsko organizuje. V sredi naroda so razmere druge, a ob meji ne gre drugače.

Nastopili smo to pot: ne eden sam, po zrelih dogovorih, s sodelovanjem najodličnejših rodoljubov; navajamo zopet imena: preč. g. stolni prost Lamb. Einspieler, komendator V. Šumah, župnik Fr. Katnik, g. Sim. Greiner, F. Treiber, A. Kaplan, posojilnice v Celovcu, Velikovecu, Sinčivesi, St. Jakubu i. t. d. dale so znatnih vsot kot deleže za ustanovitev zadruga v Sinčivesi.

Popolnoma neumestno in neresnično je, da bi tam delal le eden po svoje, vsaka važnejša stvar se je natančno posvetovala in dogovorila. Tako se je zadruga v Sinčivesi ustanovila, zgradilo se je skladišče v Sinčivesi in kupila še druga hiša v Velikovecu, ki naj služi za žitni bram v tem mestu.

Delovanje zadruga je delalo doslej veliko težko. Vsak strokovnjak bo vedel, zakaj? A če se boče kaj doseči, se mora kaj storiti in prevzeti tudi kak riziko. Ta riziko se je pa pri nas že iz pričetka razdelil na toliko ram, da nikogar ne potlači več, če bi že res vse šlo po nesreči.

V teh težkočah smo žalibog morali opazovati, kako se jih nekdo — veseli, ki ima narodno zavest vedno v ustih, a narodnega dejanja je malo videti.

Zadruga je imela

prometa 1. 1899/1900	416 533 16 kron
1. 1901	270 433 80 "
1. 1902	408 071 86 "

Torej skupaj 1,095 038 82 kron

Žitni konto je znašal	
1900 dohodkov	90 318 92 kron
1901	90 699 88 "
1902	109 162 21 "

290 181 01 kron

Prišlo je žita 1899/1900

v zadrugo	79 vagonov
1901	61 "
1902	59 "

Vкуп 199 vagonov.

In ta promet obsega komaj eno tretjino poljskih pridelkov naših kmetov Velikovške okolice. Prvi račun obsega dve leti, tretji račun pa je zato manjši od drugega, ker se je v Velikovecu naš promet po delovanju nasprotnega skladišča za par vagonov skrdil.

Uspeh naš je še nepopoln, a z vso odločnostjo zavračamo vsako sumničenje zavoda, ki smo ga voljni izdržati po vsaki

ceni, in ki ga moramo vzdržati, če nočemo, da Velikovška okolica za vedno propade nemštvu v oblast.

Vzlasti letošnje leto nam je delalo in dela preveliko skrbi.

Račun leta 1902 je tak:

I. Stroški:

1. Žitni konto	88 649 59 K,
2. skupna naročila	11 790 82 "
3. prodajalniški konto	48 726 57 "
4. posojila vrnjena	46 128 40 "
5. stavba	301 — "
6. režijska	1 905 86 "
7. inventar	1 353 28 "
8. posojila	596 — "
9. doplačila	100 80 "
10. voznine	1 528 75 "
11. razno	1 362 62 "
12. gotovina 31. dec. 1902	1 592 24 "

Vкуп . . . 204 035 93 K.

II. Dohodki:

1. Žitni konto	109 162 21 K,
2. za skupna naročila	12 057 23 "
3. konto prodajalne	49 361 84 "
4. izposojila	30 340 — "
5. deleži doplačani	276 — "
6. pristopnin	2 — "
7. stanovnina in najemnina	481 40 "
8. vrnjenih posojil	1 153 74 "
9. razni dohodki	332 93 "
10. prodani inventar	315 90 "
11. gotovina 1. jan. 1902	552 68 "

Vкуп . . . 204 035 93 K.

Nepovoljni vseh se kaže iz bilance:

Aktiva:

1. Tirjatve	6 811 86 K,
2. posojila	1 956 86 "
3. zaloga	17 458 — "
4. drevesnica	810 — "
5. poslopja	47 930 — "
6. inventar	4 512 — "
7. prodajalna	9 117 — "
8. gotovina 31. decembra	1 597 40 "
9. deficit leta 1901	1 710 16 "
10. deficit leta 1902	5 852 89 "

Vкуп . . . 97 756 68 K.

Passiva:

1. Deleži	23 130 72 K,
2. izposojila	72 325 96 "
3. obresti pasivne	2 300 — "

Vкуп . . . 97 756 68 K.

Pasivum pa je prišel odtod:

Iz velikovškega hrama nam je izginilo

— veliko o vsa. Oves leži v velikih kupih in če ga kdo nosi celo leto, lastnik ne bo zapazil, predno gre zaloga h koncu. Gospod Podgorc mora delati popolnoma sam in ravno lani se je zanašal, da je vse v redu, in pomladi in po letu ni več zahajal sam v Velikovec, ter je pustil tam svojega magacinerja žito prejemati. Ta uslužbenik pa ni dosti pazil, sicer bi moral na kupih poznati, da blaga primanjkuje. Poleg tega so nekateri brezvestni zadrugniki ponarejali žitne kupone; eden je bil vsled tega od želne sodnje pred tednom dni na šest tednov zapora obsojen, in upamo, da bo zdaj to druge preplašilo.

Vsled teh žalostnih dogodkov je znašala izguba pri ovsu v prvi polovici l. 1902 3884 07 kron! Druga škoda se je pletla sem od leta 1899, ko je neučni poslovođa predrago prevzel od zadrugnikov veliko množino ajde, ki je stala po prejeti vrednosti v bilanci in se je pri prodaji izgubilo 2185 K 32, skupaj 6069 K 39 h.

Ti slučajji so pa popolnoma izvanredni, ko bi jih ne bilo, bila bi zadruga letos lepo aktivna. Da bodo tatvine v bodoče nemogoče, se je poskrbelo, in se mora še bolj skrbeti, če hočemo, da se zadruga razvije. Gospodje rodoljubi v Velikovecu bodo morali osnovati svoj oddelek zadruga, ker je nemogoče, da gospod Podgorc iz Celovca vedno hodi tja. Gospod Podgorc ni dosti trdnega zdravja, da bi mogel mnogo let to opravljati, in že zdaj se je le zahvaliti naklonjenosti gg. prednikov, vzlasti premilost. knezoškofa, da si more za zadrugno delo jemati toliko časa. V Sinčivesi se zadruga nadzoruje najstrožje, v Velikovecu se mora še bolj uravnati.

Škode pri ajdi je bil deloma kriv prejšnji poslovođa, a deloma tudi razmere na žitnem trgu. Leta 1899 bila je ajda pred setvijo vredna 8 5 gld. za met. stot, zadruga jo je prevzela po 7 in jo je po dveh letih morala oddati po 6 V bodoče zadrugno vodstvo ne bo več tako optimistično, da bi sprejemalo blago, o katerem ne ve, ali ga bo mogoče prodati ali ne. Zadruga mora v takem slučaju svoja izplačila skrditi na nižino, pri kateri več izgubiti ne more, kakor se je n. pr. leta 1900 ajda sprejemala nekaj časa po ceni 5 1/2 — tako se tudi krma prodaja.

Škode zdaj nismo mogli poravnati z večjim zaslužkom na drugi strani. Zaslužek pri žitu je skrajno majhen; ko se je celovška mlekarna lani ustanovila, pristopili so ji kmetje iz okolice, ki v Celovcu prodajajo

LISTEK.

Moja ura.

Po angleškem originalu Mark Twaina priredil dr. Nekdo.

Moja lepa, nova ura je šla že jedno in pol leta, ne da bi kaj prehitela ali pa zastajala, ne da bi se v njej kaj zlomilo ali pa da bi se sicer kaj samoglavno ustavljala. Kazala je poleg ur tudi dneve in mesece. Bil sem torej srečen ter tudi prepričan, da je nezmisljiva glede časa in ure; da menil sem celo, da je nemisljivo tudi njeno orodje.

Nekega meseca pa pozabim uro naviti in ustavila se je. Vstrašil sem se in zdelo se mi je, da je to slabo znamenje, ki napoveduje veliko nesrečo. S časom pa se zvedri zopet moja duša, navijem prijateljico ter jo vrvam, kakor sem mislil, da je prav, ter ukažem praznovernim svojim slutnjam, naj me zapuste.

Koj drugi dan pa stopim v prodajalnico znanega mi urarja. Bil je prvi med svoje vrste mojstri. Stori pa to le radi tega, da bi naravnal uro po pravem času. Ko jo pogleda, pravi: »Zamudila se je za 4 mi-

nute. Regulator se mora malo naprej poriniti.« — Jaz ga hočem zadržati ter mu pojasniti, da gre ura dobro, a da le — pa je že prepozno. Vse, kar je zamogla ta zeljnata glava na človeškem trupu videti, je bilo, da gre ura za 4 minute prepozno; in regulator je žvignil za 4 minute naprej!

Tako torej se je dovršilo strašno dejanje, akopram sem plesal okoli nasilnika in ga prosil, naj vendar pusti uro v miru. Stori pa je v kljub temu prav patetično in brez vsacega usmiljenja.

Ura pa je začela hiteti; dan za dnevom bolj hiteti. Prvi teden zbolela je na hudi mrzlici; žilica ji je utripala po 150 krat v senci. Po preteku dveh mesecev je prehitela vse kronometre našega mesta, še rotovski ure se ni bala prekoračiti, celo koledar sam je njej nasproti zaostal za 13 dni. Bila je že v novembru in se veselila snega med tem, ko je še šumelo oktobrsko listje na košatih drevesih naše zvezde in razveseljevalo prebivalstvo s svojo senco, ko se je še razširjala zdrava megla po ulicah in ko so prižigali svetilnice po mestu še ob 8. zvečer. Bila je celo neprijetna. »Pricitrala« je namreč rok za plačevanje najemnine, letnih računov in drugih enakih prijetnih reči veliko prej, nego je bilo vse to potrebno, da, celo tako

hitro, da sem jasno videl pred saboj svojo gmotno pogubo.

Tega mi ni bilo mogoče dalje mirno gledati. Neseem jo torej k urarju, da jo regulira. Vpraša me, če sem jo že kdaj dal popraviti. »Ne — nikoli; — do sedaj ni bilo tega treba.« Tu se zasveti iz njegovih oči zlobno veselje. Hitro odpre uro, pritiska nekaj okroglega v oko in pogleda v dušo nesrečni uri. »Mora se izčistiti in namazati ter vrh tega še regulirati, v enem tednu bo že vse v redu.«

V enem tednu torej!

Ko je bila moja ura čista in namazana ter regulirana, je šla tako počasi, da je tikala, kakor cerkvene ure pri nas po navadi bijejo. Zamujal sem vlake, obravnave, komisije, prepozno sem prišel k vsakemu rendezvous, da, celo k obedu. Moja ura je podaljšala rok za menijski protest na štiri dni, tako da sem proteste zakasnil; s časom sem prišel v večerajšnji dan, da celo v predvečernjajšnji, potem v pretekli teden, in kar naenkrat se mi je dozdevalo, da se klatim povsem zapuščen in sam v predzadnjem tednu, ter da sem zgrešil svet!

Mislil sem celo, da me veže kako bratstvo do jedine mumije, ki jo imamo v našem muzeju, ter sem želel z njo govoriti,

ter slišati od nje stare novice. Kaj mi je bilo početi? Podal sem se zopet k urarju.

Čakam mirno, med tem, ko gleda v uro in brklja po njej. Smilila se mi je do dna duše. Reva! Moj Bog, sedaj mi razkolje uro ter »diagnosticira«, da je cilindar »otekel«, ter mi zagotavlja, da mu bode dal v treh dneh njegovo staro obliko. Po tej težavni operaciji je šla ura prilično in povprečno dobro. To je pa bilo tudi vse. En dan se je obnašala namreč kakor učlovečena zlobnost; tulila je, lajala, kašljala, kihala in žvižgala, tako, da mi celo ni bilo mogoče slišati, kako da premišlujem. Če je vse to počela, ni bilo ure v celi deželi njej enake. Konec dneva je pa zaostajala in potratila toliko časa, da so jo dosegle zopet vse ure, katere je prej prehitela. Tako je po preteku vsakih 24 ur zopet prav kazala. Nimam li prav, če pravim, da je »povprečno« dobro kazala? Nihče torej ne more reči, da je storila več ali manj, nego svojo dolžnost, kakor n. pr. vsak naših poslancev.

A prava »povprečna« točnost ni posebno hvale vredna lastnost žepnih ur: — torej sem svojo uro odnesel še enkrat k urarju; — sedaj pa k drugemu. Reče mi, da je pero počilo. Zagotavljam ga, da me veseli, da se ni zgodila večja nesreča. Da pa povem res-

mleko liter po 20 vin., akoravno jim mle-
karna daje le 12 v. Čudili smo se — a li-
beralec se zna držati stranke. Mlekarna je koncem leta imela izgube deset
tisoč kron, a nikdo je ni zaradi tega napa-
dal. Katoliške stranke predobro vedo, kako
neumestno je tako napadanje. Mi cenimo
mogli tako skrbeti: prvič, ker načelno ne
pripustimo, da bi kmet dobil v zadruzi manj
kot drugod; drugič, ker je konkurenca
strastna: Mi imamo konkurenco starih pre-
kupcev in konkurenco nemškega skladišča,
kar mora cene povzdigniti do skrajne meje.
Vsekako se je moglo pri žitu še nekaj za-
služiti, in sicer:

Pri ovsu	1338 83 K
» pšenici	254 — »
» rži	1209 — »
» ajdi	280 — »
» detelji	1070 — »
» turšci	300 — »
» leči	531 — »
» ječmenu	114 — »
» fižolu	182 94 »
» prosu	153 79 »
» zmesi	279 62 »
» beru	4 — »
Vkup	5717 41 K.
Nasproti škodi	6069 39 K.

Ta škoda je popolnoma izven-
redna in zato zadržnikov ne sme vzno-
mirjati.

Zadruga ni slabo — ona je le ja ko
ugodno uravnana. Stvar bi zdaj že lahko
šla drugače, ko bi prvi poslovodja ne bil
tako obolen, da za nobeno delo več ni bil,
zadela ga je kap in siromak se več ganiti
ne more.

Zdaj pa je zadruga dobila mladega moč-
izurjenega prekupca, ki je prodajalno pre-
vzel popolnoma na svoj račun. Tako za-
druga združuje kmeta in je v našo sredino
vsadila narodnega trgovca. Ta
trgovec ima v zadruzi prodajalno, zato pla-
čuje nizko najemnino in — nadzoruje hlapce
in vse delovanje.

Knjigovodstvo in glavno korespondenco
oskrbuje g. Podgorc v Celovcu, ki je ob-
enem zadržni blagajničar.

Naš trgovec g. Novak je poprej več
let služboval v Ljubljani in pozneje v dru-
gih večjih trgovinah, tako da je svojemu
poklicu popolnoma vešč. On je delaven do
skrajne mere, vzoren rodoljub in veren ka-
toličan. Takega trgovca potrebujemo neob-
hodno, če hočemo polagoma stranke dobiti
tudi v mestih in tam kaj upliva. Obžalujemo
le, da nimamo organizacije, ki bi take mo-
že ob mejah podpirala za prvi čas, da bi mogli
z večjo močjo nastopati proti nasprotniku.
Nasprotni trgovci imajo stare hiše z boga-
timi zalozami; da more proti takim tekmo-
vati, treba je več kapitala ali vsaj poročstva,
kot ga nam je začetniku dati mogoče; a
tudi tako upamo, da se stvar počasi razvije,
če duhovščina pomaga tako požrtvovalno kot
do zdaj.

Tak je položaj zadruge. Zavod je nam
neobhodno potreben, ljudje so se ga že pre-
cej privadili, prve težkoše so — upamo,
minule. »Predno pet let mine, še ne veste,
kaj je tako podjetje«, nam je star trgovec
v Celovcu zagotavljal, »potem boste znali,
in bo šlo«. Sicer se ni pet let, a upamo, da
je stari žitni trgovec malo pretiraval, in da
prej pridemo na zdrava tla. Če hočemo kaj
doseči, se pač ne smemo omejiti na par
malenkostnih darov, ki jih damo v letu za

nico, nisem imel pojma, kaj je to: pero! A
neznaneu človeku se vendar nisem hotel
izpovedati. Popravil je pero. A ura je izgu-
bila na eni strani, kar je na drugi pridobila.
Nekaj časa je namreč tikala, potem se malo
spodila, potem zopet malo tikala in tako
dalje — kakor se ji je uprav poljubilo.
Vsakokrat pa, kadar se je zbudila in zopet
oživila, sem čutil udarec, kakor če bi sprožil
puško.

Skozi nekaj dni sem si prsa malo bolj
vatiral, kakor po navadi — končno pa
vendar odnesel uro k novemu urarju.

Ta pregleda vse posamezne koščke ter
pravi, da je eno kolo zlomljeno. Popravil
mi je je. Šla je zopet, a le vsako uro enkrat
sta se objela oba kazalca in korakala skupaj
skozi 10 minut, prav kakor brata. Veselilo
me je, ko sem gledal to v istini lepo in
hvale vredno edinost. A ko bi to videl pri
uri svojega prijatelja, bi bil še bolj vesel,
nego sem bil pri svoji.

Najbolj učeni doktor ne bi mogel raz-
ločiti s to uro časa glavo od repa — nesem
jo torej še enkrat popravljat.

Novi zdravnik pravi, da se je »kristal«
zlomil, da se je »veriga« zavila ter da mora
dati na nekaj kolesec nove »podplate«. Storil
je vse to. Ura je bila izvrstna, le, ko je šla
skozi 8 ur dobro, je kar na enkrat začela

ljudske namene. Irski socialni apostol naših
dnij P. Matthew si je nakopal 44.000 gld.
dolga pri svojem rodoljubnem delovanju!
Vzemimo si Korošci za vzgled nemškega
kapelana v Trgu, ki je pred par leti prišel
sirotišnico in danes vzdržuje tam že 80 otrok.
Naš kmet je tudi sirota; ko se je profesor
morale na graški univerzi g. dr. W. nedavno
vozil z g. P. iz Celovca, dejal mu je: »Vaše
delo v Sinčevsi vsakokrat navajam kot
vzglede karitativnega dela svojim poslušal-
cem!« Veliko vredno je karitativno delo, za
sirote, slepce in bolnike skrbeti je nepre-
cenljive vrednosti. V naši dobi pa je v prvi
vrsti treba takih karitativnih
del, ki ljudstvo pridobijo zo-
pet za vero — in nam za narod-
nost. Za velik smoter treba je pa odloč-
nosti in požrtvovalnosti, v tem ne smemo
iskati dobička, da pa moramo, sprva vsaj,
žrtvovati vse, kar imamo.

Dogodki v češkem taboru.

Voditelji češko-radikalne struje, posebno
pa njihovo časopisje, nadaljujejo z vso silo
akcijo, ki so jo pričeli, da izpade prihodnji
shod zaupnikov češkega naroda tako, kakor
je njihova želja. V tem delu prvačijo seveda
»Nar. Listy«. Ta list izjavlja v predzadnji
številki, da bo našel dr. Rezek ob svojem
povratku z juga mnogo slabš, skrajno na-
pete razmere, ker je obstrukcija zopet na
pragu parlamenta. Ko so češki poslanci do-
pustili prvo branje nagodbe, so pričakovali,
da jim Koerber omogoči nadaljnje vztra-
janje na tem potu. Poslanci so donesli vladi
žrtve, ki jih ni pojnilo in ne odobravalo
prebivalstvo. S svojim tozadevnim sklepom
se pa poslanci niso vezali za bodočnost. Za-
vezal se je le Koerber in njegova dolžnost
je sedaj, da napravi pristo pot drugemu in
tretjemu branju. Ker se pa to ni zgodilo,
se mora mej vsem češkim prebivalstvom
razlegati glas: Nagodbo onemogočiti in z
vsemi sredstvi delati na to, da pade mini-
sterstvo, ki ne deli pravic!

Skoraj v istem smislu je na volivskem
shodu govoril posl. Baxa. Govoril je mej
drugim o splošni, enaki volivni pravici in
silno napadal dr. Kramšar radi njegovega
izraza o »katastrofi politiki«.

Tudi poslanec dr. Fiedler je te dni go-
voril o tem predmetu ter predlagal resolu-
cijo v radikalnem smislu sestavljeno. —
Zelo zanimiva so pa njegova izvajanja glede
priprav za nove volitve. Iz njih je
posneti, da se Mladočehi resno pripravljajo
na to eventualnost. Izvršilni odbor je mej
drugim te dni poslal ostalim češkim stran-
kam pismo, v katerem jih vprašuje, če se
hočejo z Mladočehi skupno udeleževati vo-
livnega boja in če bi bile voljne skleniti
kompromis in pod kakimi pogoji.

V svojem organu pa posl. Spindler na-
daljuje gonjo proti poslancu dr. F. fu. Ožita
mu mej drugim, da se poteguje za čast
sekcijekega načelnika, da bi na ta način
zlezal v ministerstvo.

Položaj na Ogrskem.

Ogrski ministerski predsednik Szell se
je sinoči povrnil s svojih velikonočnih po-
čitnic iz Ratota ter takoj za današnji dan
sklical sejo ministerskega sveta. Na razgo-
voru bo samo sedanji politični položaj, ozi-

peti in kruliti, kazalca sta se vrtila, da je
bilo kar veselje jih gledati, in kar je še
manjkalo do 24 ur, je pretekla ta ura v 7
sekundah; — potem je počilo in stala je,
kakor če bi bila pribita.

Tužnim srcem jo nesem k urarju in
gledam, kako jo razkroji. Potem pa sem ga
začel prav sodniško izpraševati, ker se mi
je zdela zadeva v istini resna.

Kupil sem uro za 60 gold., 200 do 300
gold. sem pa plačal za popravljanje.

Ko torej čakam in gledam urarja, zdel
se mi je prav znan, in res: bil je stari
znanec, mašinist pri parobrodih na našem
jezeru — pa še ne eden od najboljših.
Skrbno je vse pregledal, ter dejal: »Preveč
para izpušča; obesiti morate Money-ključ na
ventil!« O ti nesrečna duša! Telehim ga že
glavo, da se zgrudi nevosten na tla. Plačal
sem za njim potrebo v bolnišnici ter ga
dal na svoje troške pokopati.

Moj stric Janez — sedaj je že umrl,
Bog mu daj nebesa, — je pač dejal: »Dober
konj je dober konj, a le toliko časa, da ne
uide, — dobra ura je dobra ura, a le to-
liko časa, da je ne dobi popravljalec v svoje
roke«.

Da sem to aveto resnico spoznal, sem
plačal lepo vsoto.

Videant consules —!

roma način, kako zlomiti moč ogrske opo-
zicije. V petek se Szell poda na Dunaj, da
bo poročal o tozadevnih sklepih. Zadnji
prazniki niso donesli z ozirom na politični
položaj na Ogrskem nikake izpremembe.
Mej vlado in opozicijo prej ali slej ni nika-
kega stika. Ta bo mogoče še le po sestanku
državnega zbora. Ta dan se namreč prične
razprava o budgetnem provizoriju. Na pred-
večer te razprave se snidejo v posvet opo-
ziionalni poslanci, o katerem se pa obče
sodi, da ne dovede do nikakih prememb.
Položaj se pojasni še le tekom razprave
same, ki se je bota udeležila tudi mini-
sterski predsednik Szell in zborniški pred-
sednik grof Apponyi. Vladi in večini je se-
veda mnogo na tem, da se izogneta potrebi
ex lex-stanja, toda opozicija o kaki porav-
navi doslej neče še ničesar vedeti, razun če
vlada ugodi vsem njenim zahtevam.

Poboj mej avstrijskimi in nem- škimi vojniki v Kini.

Reuterjeva pisarna javlja iz Pekina:
Med kakimi 50 nemškimi vojniki in istotoli-
kimi avstro-ogorskimi vojniki je navstal v neki
gostilni prepir, ki se je razvil v hud pretep
na ulici. Bjevalci so rabili opeko in palice,
nekateri njih tudi nože in druga orožja. Ve-
liko število Kitajcev so bili priče tega pre-
tepa. Ena nemška stotnija z nasajenimi bo-
dati in ena avstrijska patrulja sti ločili bo-
jevalce in izpraznili ulico. Več njih od obeh
strani so odvedli v bolnišnico. Oba kontin-
genta vojakov ostaneta konsignirana več
tednov. Brkone bo imel ta nastop še kake
druge posledice. Povod prepiru je doslej še
neznani.

Dogodki v Franciji.

Velikonočne praznike so francoski me-
nihožrci vprizorili veliko gonjo proti posam-
nim članom razpuščenih kongregacij. Po-
sebnost so vzeli na piko dominikance, ki so,
kot po navadi nastopali kot cerkveni govor-
niki. Posebno dominikanski pater Gasser
jim je bil silno na potu. Ta je baje imel
pred kratkim govor, v katerem je primerjal
Combesa Judi, Ljubeta Herodu in Waldeck-
Rousseau a Pilatu. To je, tako poročajo pa-
riški listi, posebno vznemirjalo socialistična
poslanca — pisatelja Charbonela in Teryja.
Ta dva sta se podala velikonočno nedeljo v
cerkev v nadi, da zopet zalotita imenova-
nega govornika. Toda varala sta se, ker ome-
njeni dan v cerkvi Notre Dame v Parizu ni
govoril pater Gasser, marveč pater Herbert.
Seveda tudi ta ni molčal in povedal svoje
misli glede vladne gonje proti kongregaci-
jam. Tu sta pa jela krčati imenovana dva
socialista na govornika, češ, da nima pra-
vice tu govoriti, še manj pa koga žaliti.
Kajpada so bili navzočni silno ogorčeni nad
takim postopanjem in siloma so ju iztirali
iz cerkve, zunaj ju pa izročili policiji. Pra-
vijo, da se bota morala radi tega zagovar-
jati pred sodiščem zaradi motenja vere. Kaj-
pada ju ne bo doletela kdove kaka kazen,
pač pa bo vlada pozvala na odgovor ome-
njena govornika, tem bolj, ker je Combes
izdal nov odlok, s katerim prepoveduje čla-
nom prepovedanih kongregacij izvrševanje
cerkvenih opravil.

Predsednik Loubet na potovanju.

Predsednik francoske republike Loubet
je na svojem potovanju v Algir dospel naj-
prej v Arles. V odgovoru na neki pozdrav
je odgovarjal, da se je že za časa cesarstva
boril za republiko in da se njegova ljubezen
do republike sedaj ni prav nič zmanjšala.
Dejal je, da bi bil razžaljen, ako bi se mi-
sli, da bi mogel soglašati z nasprotniki re-
publike. Na to je predsednik nadaljeval svoje
potovanje in dospel v A x, kjer ga je prebi-
valstvo navdušeno pozdravljalo.

V Marzlju priredila je trgov. zbornica
Loubetu na čast banket, katerega se je ude-
ležilo 450 oseb. Loubet je v svojem govoru
na banketu povdarjal, da trgovina v tem
mestu stalno napreduje, in je priporočal
slogo med delavci in gospodarji. Tudi v
Marzlju je narod navdušeno pozdravljaj
Loubeta in vsklikal njemu in republiku.

Pred Algir došla je včeraj tudi ruska
vojna mornarica, katera bo navzoča o vspre-
jemu Loubeta. V Algiru ga sprejme nam-
estnik odstopivšega guvernerja. Seveda mu
ne bo nič kaj ljubo, da se je ravno za nje-
gov obisk pojavila guvernerska kriza. Tu
pričakujejo njegovega govora o velikih na-
drtih Francije glede severne Afrike. — Iz
njegovih dosedanjih govorov je razvidno, da
se Loubet nič kaj ne upa pri svojih govorih
dotikati najnovejših razmer v Franciji. Brž-
kone se boji, da bi mu taki nastopi ne za-
grenili vsprejemnih ovacij.

Iz brzojavk.

Jezuiti v Nemčiji. Draždanski
listi poročajo, da še ni zaključeno glasovanje
o odpravi zloglasnega paragrafa in da po
dosedanjih uspehih njih odklonitev še ni po-
polno zagotovljena. — Bolgarsko so-
branje je bilo včeraj zaključeno. — Ita-
lijanski kralj obišče tekom letošnjega
poletja tudi Španijo. Obisku pripisujejo ve-
liko važnost. — Italijanski vino-
gradniki proti poslaniku Ni-

gra. Italijanski vinogradniki, posebno oni
iz Apulije, v odločnem protestu pozivajo
vlado, naj takoj odpozove poslanika Ngra s
svojega dosedanjega mesta radi njegovega
stališča v zadevi trgovinske pogodbe. —
Francoski socialisti z Mille-
randa. Soc kongres v Bordeaux u je s
109 proti 89 glasom sprejel Jauresov pred-
log v prilg Millerandu.

Dnevne novice.

V Ljubljani 15. aprila.

Slovensko nemška liberalna zveza.

»Slov. Narod« je pristaša liberalne stranke,
kateri mora v »Slovenca« pisati, ker »Na-
rod« ne sme priobčevati dopisov zoper je-
seniske Nemce, obsodil, da ima dotični libe-
rалеc »tonzuro na glavi, v glavi pa slamo«.
Mi nimamo nič proti temu, ako »Narodovci«
na tak način sami sebe slepe, a radovedni
smo, kaj bodo odgovorili na izvajanja praške
»Politike« o političnem stanju na Kranj-
skem. Ta list se namreč bavi z našimi libe-
ralci v uvodnem članku »Der Anfang vom
Ende«, v katerem popisuje našim čitateljem
že dovolj znane dogodke. Med drugim pravi:
»Pač se še ni zgodilo pri nobenem narodu,
da bi bila stranka, ki je po svojem pro-
gramu radikalno narodna, pozabivši na vse
ozire do lastnega ljudstva, iz samega stran-
karskega sovraštva do nasprotnika, s stranko
drugega naroda, katera je oni celo v narod-
nem oziru eminentno sovražna, sklenila
zvezo, ki bi šla tako daleč, da bi prišla v
nevarnost celo narodna posest. Prva stranka,
katera je storila tako zločinstvo na
lastnem ljudstvu, je slovenska na-
rodno napredna ali liberalna,
ali, kakor jo Nemci imenujejo kot v za-
smeh, slovensko-radikalna
stranka.« »Politik« priobčuje pismo barona
Schwegla in izreja podobne sklepe, kakor
»Slovenec«, ter nadaljuje: »Slov. Narod«,
glasilo liberalcev, se je proti vsemu temu
nedosledno in upravi smešno
zagovarjal«. Dejanje liberalcev je
»felonija na lastnem narodu«. »S to zvezo je naravno nastala stagnacija
v narodnem razvoju Slovencev, ker imajo
Slovenci čisto vezane roke, in poleg tega se
je pozicija Nemcev na Kranjskem in povsod
v slovenskih deželah izredno utrdila.« Češki
list trdi dalje, da ta politika izpodkopuje li-
beralno stranko samo. »Naj nam liberalci
ne ugovarjajo, da je njihovih navspehov
krivo »nerazsodno ljudstvo«! Tudi med in-
teligenco nimajo več toliko pristašev, kakor
prej. Strankinega propadanja je kriva le
njena pogubna politika in ne-
doslednost v izvrševanju pro-
grama«. »Politik« konstatira, da je libe-
ralna stranka za katoliško-narodno daleč za-
daj, ker nastopa proti splošni in enaki vo-
livni pravici, in ker liberalci nimajo nobe-
nega gospodarskega programa, med tem ko
ima katoliško narodna stranka dobro prede-
lan socialen in gospodarski program. »Tako
je torej liberalna stranka propadla do smeš-
nega komediantstva (zu einer Farce herab-
gesunken) in se spozna samo še na tem, da
vse zanikuje, kar katoliško narodna stranka
zahteva.« — Veseli nas, da to prepričanje
prodira tudi drugod. Razdiralno delovanje
liberalne stranke mora slednjič vendar oči
odpreti vsem, ki še pošteno mislijo s slo-
venstvom.

Sestanek slovenskega katoliškega časnikarstva, ki deluje na podlagi reso- lucij I. in II. slov. katol. shoda, se vrši v Ljubljani danes teden v sredo dne 22. t. m. ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani »Kat. Doma« in sicer po § 2 zbor. zak. Danes so se odposlala vabila. Ako bi kdo izmej naših gg. sotrudnikov pomotoma ne dobil vabila in se želi udeležiti shoda, naj nam to po dopisnici naznani. Kdor bi se želel udeležiti skupnega obeda (kuvert 1 gld.), naj tudi naznani po dopisnici na uredništvo »Slo- venčev«. Vsekakor je nujno potrebno, da se udeležijo shoda tudi zastop- niki naših katoliško narodnih političnih društev, da z njimi združeni zasnujemo mogočno organizacijo slovenskega krščanskega časopisja. Zvečer se udeležimo koncerta »Glasbene Ma- tice« (oratorij »Sv. Frančišek«.) Udeležniki naj si prostor za koncert takoj preskrbe in je v tej zadevi za udeležnike shoda pripravljeno posredovati tudi uredništvo »Slovenca«.

Skupna seja pokrajinskih odborov „Slovenske kršćanske - socialne zveze“. Ker bo dne 22. t. m. z ozirom na časnikarski sestanek in oratorij „Glasbene Matice“ »Sv. Frančišek« mnogo pokrajinskih odborov »Slovenske kršćanske socialne zveze« v Ljubljani, želeli bi bilo, da bi se dotični gospodje dne 22. t. m. ob 3. uri popoldne zbrali v stanovanju društvenega odbornika č. g. Janeza Kalana, (stolno župnišče I. nadstropje), kjer bi se vršil tako skupni pogovor pokrajinskih odborov »Slov. kršč. soc. zveze«. Ker je nujno potrebno, da se delo pri »Zvezi« uredi in načrta način nadaljnjega delovanja, posebno tudi glede ustanavljanja pokrajinskih knjižnic, je želeli, da izmed pokrajinskih gg. odborov pride kdor le more ta dan v Ljubljano.

Opozorjamo na današnjo izjavo gg. slovenskih tehnikov. Tako kriče se protežirajo pri nas Nemei! — Ob enem opozorjamo na sestanek slovenskih tehnikov, ki se v tej za devi vrši v Hafnerjevi restavraciji v petek zvečer ob pol 8 uri in h kateremu se želi polnoštevilne udeležbe od strani slovenskih visokošolcev.

Obolal je slovenski pisatelj g. Franc Meško, župnik pri Št. Danijelu nad Pliberkom, in se je moral podati v bolnico usmiljenih bratov v Št. Vid. Dal Bog priljubljenemu pisatelju skorajnje ozdravljen.

Imenovanje. Višjima poštama kontrolorjema v Gradcu sta imenovana g. Martin Slekovec v Gradcu in gosp. Franc Pavlič v Mariboru. — Gdca Ljudmila Mahorčič je imenovana za pomočno učiteljico na dvorazrednici v Šturijah.

Učiteljske vesti. Za učiteljico v Loko pri Zidanem mostu pride gdč. Marija Vavpotič, na šolo v Št. Lenart pri Laškem gdč. Antonija Kračman, za pomožnega učitelja za ptujeko okolico je imenovan g. Ivan Ozmeč. V Dobrno pride g. Leopold Culk iz Ribnice, v Ribnico pa g. Franc Iglar z Dobrne.

Iz deželne bolnice. Pod tem naslovom priobčuje »Slov. Naroda« v zadnjem času članke, katere more narekovati le politična strast in posurovelost. Že ton, v katerem so pisani ti članki, mora podučiti vsakega razumnega človeka, ki le količkaj pozna razmere, da je vse le izbruh politične strasti. Namen je prozoren, v tej obliki namreč prikrito neresnico podati občinstvu kot nekako obrambo proti »iskoriščenju« od strani usmiljenk v deželni bolnici. Iz navedenih razlogov bi se nadalje ne pečali s temi članki, ko bi g. dr. Bleiweis vitez Trsteniški kot začasni vedja deželne bolnice ne prišel z nekim popravkom v »Slov. Narodu«, ki je pa tako neokretno sestavljen, da moramo priti gospodu vodji nekoliko na pomoč. V deželni bolnici so 3 plačilni razredi, III. razred plača 95 kr., II. razred 2 gld. 75 kr., I. razred 4 gld. Vsi dohodki se stekajo v deželno blagajno, in usmiljenke dobe le po pogodbi določeno odškodnino za trud. — Ogromna večina bolnikov je v III. razredu. Za bolnika plača dežela na dan usmiljenkam 15 kr. V tem je vračunjena vsa postrežba po noči in po dnevu, vzdrževanje posteljne in kuhinjske oprave, navadno snajenje sob. Za hrano so določene gotove cene, vendar ne sme hrana za bolnika v III. razredu veljati povprek na dan čez 28 kr. Sedaj pa vprašamo, kaj se pa more dati za povprek 28 kr. na dan, in sicer za zajutrak, kosilo, južino, večerjo, vino, kruh, limonado etc.? Ako hoče deželni odbor zboljšati hrano, naj določi višji povprečni znesek na dan. Za ta denar se pa daje težko hrana, da imajo gg. zdravniki le redkokrat priliko jo zavreči ali pa grajati. V ostalih razredih ni svota določena za hrano na dan; čim več ordinira zdravnik, več zaslužijo usmiljenke, ker hrano dajejo po določenih cenah. Vsak bolnik ima svojo hrano zapisano na tablici nad posteljo, torej ni misliti, da bi si ne dal bolnik prinesiti hrano, katero mu je zdravnik zapisal. Pri tej priliki naj le mimogrede omenimo, da je v jedilnem listu izredno ločena bobova in pa želodova kava. Bolnik torej tisto kavo dobi, katero zdravnik določi. Te takse 95 kr. na dan pa ne plačajo vsi bolniki, in tudi vse občine ne. Ogromno število bolnikov je,

za katere mora plačati deželni zaklad, 15 + 28 kr. = 43 kr. na dan, kar faktično bolnik stane. vse drugo, kakor razsvetljava, kurjava, stanovanje, zdravnik itd. plača dežela. Ako gospod vodja govori o lastni režiji in valed tega o boljši hrani, naj pomisli, da je lastna režija le tam na mestu, kjer vsi odjemalci brez razločka plačujejo, ali je pa taci, ki ne plačujejo, taka manjšina, da sploh ne pridejo v poštev, kakor n. pr. v prisilni delavnici. Električna, vodovod, za katerega plačujejo vsi, kateri se teh naprav poslužujejo, se rentira v lastni režiji. — V bolnici pa, kjer le primerno majhen del bolnikov celo takso plačuje, bi pa šla lastna režija kmalo rakom žvižgat; kajti osebe, če bi tudi bile usmiljenke, bi morali plačati, kar sedaj ni potreba. Da se sedaj shaja s tako nizko plačo 15 kr. na dan za bolnika, je le mogoče, ker dotične usmiljenke služijo v svojem redu brezplačno in se žrtvujejo iz ljubezni do svojega bližnjega takemu izrednemu naporu in vsem nevarnostim. Svetovali bi vsakemu, ki zabavlja čez to napravo, da se za malo časa potruji v bolniške prostore, kjer razni bolniki potrebujejo postrežbo, in prepričal se bo, da je taka postrežba skoraj nadčloveško delo. Naj le gre v hiralnice; teh bolnikov z različnimi neozdravljivimi boleznimi ne bo gledal dolgo, še manj jim pa stregel. Pregleda naj seznamek umrlih usmiljenk, in malo jih bo našel, ki umro v starosti. V najlepši dobi pokosi jih neizprosna smrt, pokosi jih večinoma jetika, katere se nalezajo pri postrežbi bolnikov. Kake razmere vladajo v bolnicah, kjer imajo posvetno strežajsko osebo, vedo zdravniki povedati, ki so službovali v takih zavodih, in taci zdravniki je nekaj v Ljubljani. Kakor rečeno, ne bi se tako na široko bavili s temi članki »Sloven. Naroda«, ko bi gospod dr. Bleiweis vitez Trsteniški tako nerodno ne popravljal. — Morebiti je imel dober namen, a težko mu je bilo popravljati napade »Sloven. Naroda« na »klerikalce«, ob enem pa tudi v »Slov. Narodu« podpisati se kot »načelnik izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke«. Zaradi tega mu ne zamerimo, saj je občinstvo najboljše sodnik, in v tem vprašanju so vsi razsodni ljudje na naši strani.

Predavanje. Danes zvečer ob 8. uri predava v vizobraževalnem društvu v Štepanji vasi g. Jož. Gostilničar.

Nekaj strašnega iz Idrije. »Jednakopravnost« sporoda iz Idrije grozen dogodek. Navajam dobesedno: »Za sv. detinstvo. — Nikdar polna farška bisaga ima polno potov, po katerih si zna na lep način pridobivati denarja, če tudi le po malem. Že več let smo opazovali, kako so šolski otroci raznih razredov prinašali našemu revnemu katehetu Oswaldu za njegov god različna darila. Tudi letos so se menda dekleta jednega razreda posvetovala, kaj bi dale go spodu katehetu za god. On pa jim je v svoji skromnosti nasvetoval, naj ne dajo njemu nobenega darila in naj rajši zložijo kaj za sv. detinstvo. In res, za njegov god so mu dale nekaj kronic, s katerimi se je rešilo takoj nekaj črnih otročičev. Ali je nabiranje denarja mej učenci dovoljeno? — Strašen greh, kaj ne! Nekaj deklic se spomni godu katehetovega. Premišljujejo, čim bi razveselile svojega učitelja. Najlepše bode, tako sklenejo, ako zložimo kaj za sv. Detinstvo ter na godovni dan izročimo go spodu katehetu, ki nabira v ta namen že, odkar je v Idriji. Sklenjeno — storjeno. Go spod katehet je dobil na svoj god 10 kronic od učenk ne enega, ampak dveh razredov, od katerih je eden celo zaseben. Ker odpošilja darove za sv. Detinstvo le vsako leto enkrat, od 150—200 K, kolikor se pa v enem letu nabere, zato tudi teh 10 kronic ni odposlal precej naprej, da bi se z njimi takoj rešilo nekaj črnih otročičev, ampak jih je dne 4. aprila z drugimi darili naložil — skupno 19 kron — v katoliško Ljudsko hranilnico in posojilnico na knjižico »Detinstvo v Idriji«. Tako si katehet polni farško bisago na stroške učenk! Prav tako je grda izmišljotina, da bi bil katehet v svoji skromnosti učenkam, ki so se posvetovala, kaj naj dajo za god, nasvetoval sploh kaj, ker ni sploh z nikomur govoril o tem. Le z enim imenom na dan! Res je le to, da je katehet lani posebej zahvalil in pohvalil učenke nekega razreda, ki so mu prinesli ob godu darilo za sv. Detinstvo. Nameravali so napraviti šopek, a neki »klerikalni« učitelj je nasvetoval svojim učencem: Večje veselje bodele napravili gospodu katehetu,

ako darujeta kaj za sv. Detinstvo. In učenci so storili po nasvetu svojega učitelja, kar je popolnoma prav. Zakaj katehet ima že to liko dohodkov, da lahko sebe preživi, zraven pa tudi še drugim kaj malega naklaja. Zato pa tudi prav lahko kar najodločnejše odklanja očitaje, da si polni svojo farško bisago s prispevki svojih učenk, zavrečujo to očitaje tem odločnejše, ker prihaja od ljudi, kateri se sami vzdržujejo le s tem, kar jim pade iz žepa staršev ali drugih prijateljev. Ker je pa nekaterim »Jednakopravnost« še vedno bolj sveta kot evangelje, zato še odgovor na vprašanje: »Ali je nabiranje denarja mej učenci dovoljeno?« Mi nistraki razglas z dne 17. junija 1873, št. 7702 in z dne 25. oktobra 1873, št. 14.472 prepoveduje zbiranje denarja in vdeleževanje pri društvih. Ker smo pa postali že toliko potrpežljivi, da imajo davčni praktikanti pri šolski mladini že več besede nego učitelji ter jo razkazujejo svetu v posebnih telovadskih, oziroma pravih sokolskih uniformah, ne da bi se ob tem ravnanju bodočih uradnikov sploh kdo obregnil, hodi tudi katehetom dovoljeno, da se prosto gibljejo glede sv. Detinstva, za katero je z odlokom učnega ministerstva z dne 3. junija 1885, št. 7454 učencom dovoljeno nabiranje denarja izven šole. Da bi vendar naši liberalci ne kazali vedno, da so spregli na sredi poti, ali pa še preje, kamor stopijo, se jim zdrane — pa še vodijo za nos kakega slepca.

Skrivnosten dogodek. Dne 13. t. m. vracala sta se zakonska Avgust in Marija Lagoi v Trstu s svojim sorodnikom Jožefom Fortuna iz neke gostilne. Ko se je Marija Lagoi za nekaj trenutkov oddaljila od obeh in zopet vrnila, našla je svojega moža in njenega sorodnika v krvi na tleh. Na njen krik so pritekli policaji. Lagoi ima dve težki rani, Fortuna pa ima rano na hrbtu. Nihče ne ve, kdo jih je ranil. Iz gostilne je šel za njima neki 30-letni neznan mož.

Beg zarubljenega parnika. Dne 13. t. mes. je iz tržaške luke pobegnil grški parnik »Aghias Trias«, ki je bil pred dvema mesecema zarubljen od tržaške sodne oblasti, ker je njegov lastnik trgovcu C. Gonghachiju dolžan 50.000 frankov. Vselej te rubežni ne bi se bil smel parnik oddaljiti iz luke in to storil skrivaj. Njegov beg pa je zapazil čuvaj na svetilniku in o tem obvestil pomorsko oblast. Ko so pa piloti došli na obrežje, je bil parnik, ki je z vso silo plul, že blizu Pirana. Pomorska oblast je na to brzojavno naprosila poveljništvo vojne mornarice v Pulju, naj odpošlje dve torpedovki na lov za parnikom »Aghias Trias«.

Tatvina na Smarni gori. Velikonočni ponedeljek je neznau uzmovič tukajšnjemu posestniku g. Vrhovcu (Grum) v cerkvi vzel denarnico z vsebino 30 kron, potem mu pa prazno denarnico ravno tako oprežno kot prej potisnil v drugi blačni žep nazaj. Ljudje so opazili nekoga, ki si je tiščal robec pred usta ter odšel iz cerkve.

Raspisano je mesto učitelja na dvorazrednici v Slavinu. Prošnje do 10. maja okr. šol. svetu v Postojni. — V Starem trgu pri Ložu je pa na ondodni štirirazrednici popolniti mesto učitelja z rokom do 6. maja.

Talijo za ubite roparske živali je deželni odbor v minulem letu izplačal v znesku 330 K. Mej drugim so izplačali 160 K za dve medvedki, 60 K za tri mlade volkove, 50 K za volkuljo, 40 K za volka.

Premembe posestev v Gorici. O tej zadevi, katero smo že včeraj omenili, piše »Gorica«, da so nekateri zasebniki v Gorici z denarjem, katerega je dala ljubljanska kreditna banka, kupili gostilno »Pri jenu«. Istotako je baje posodila ljubljanska kreditna banka »Trgovsko obrtni zadrugi« denar, da je kupila hotel »Pri južnem koldvoru«.

Vipavska železnica. V mesecu maju uvede se na vipavski železnici tretji vlak, ki bode odhajal iz Gorice okolo poludne. Ako ne v maju, pa vsaj v novembru bodo vlaki na vipavski železnici vozili h treje, nego do sedaj.

Dioklecianova palača v Spletu je gotovo najzamejši zgodovinski spomenik avstrijski iz rimske dobe. Mogočni cesar si je tu sezidal velikansko poslopje, v katerem je združila tedanja arhitektura vso svojo umetnost. Tekom časa so se razni deli te palače razdli, vanje so vžidali potomci celo mesto ter marsikak del porabili za stavbeno gradivo. Zdaj je bila pa palača že v nevarnosti, da se popolnoma ne žrtuje in razdere. Država je hotela razprodati svojo last te zgradbe, Spletsko mesto se je obrnilo do vlade, da naj varuje ta velevažni zgodovinski spomenik. Dne 11. t. m. se je v Spletu konstituirala komisija za preiskavo in vzdrževanje Dioklecianove palače, ustanovljena od učnega ministerstva. Predsedoval je namestništveni svetnik pl. Pichler. V komisiji sta tudi kot zastopnik »Centralne komisije za proučevanje in ohranjanje zgodovinskih spomenikov« magr. dr. Bulić, in spletski žu-

pan, Komisija je že pregledala vso palačo in sklepala, kaj je stori za ohranitev posameznih delov.

Velike povodnji na Hrvaškem in Ogrskem. Vseled velikih povodnji sta potoka Vrabče in Černomerce tako narasla, da sta preplavila progo južne železnice. En del železniškega nasipa je odplavljen. Promet mej Zagrebom in Podusedom se more vršiti le s pomočjo Samoborske lokalne železnice. Tudi na Ogrskem so velike povodnji. Na progi Papa Banhida je ustavljen promet. Progo je voda popolnoma izpodkopala. Reka Ternova je poplavlila velik del mesta Čakovač. Vojaštvo dela, da utrdi nasipe. Ob štajarski meji je voda odnesla železniški nasip. Vlaki vozijo samo do Čakovca.

V Sp. Šiški bo do konca tega leta 240 hiš. V 23 letih se je število hiš v Sp. Šiški za polovico pomnožilo.

Sneg na Koroškem. Tudi v Celovcu so imeli včeraj sneg. Kravanke so bele, kakor po zimi. Na cesti čez Ljubelj leži sneg 40 cm. visoko.

Dolenjsko vino. Iz Sv. Križa pri Kostanjevici se nam piše: Lanski vinski pridelek se vedno boljše kvalificira. Vina iz slavnostnih vinogradov Gadova peč, Božje, Piroški vrh, Sutenski vrh in dr. so glede okusa kakor tudi jakosti uprav izborna. Na prodaj ga imamo še vedno tisoč veder. Gostilničarji in vinski trgovci, pridite k nam ter pokusite našo dobro in zdravo dolenjsko kapljico. Gotovo se Vam bo tako omilila, da se boste težko ločili od nje. Tozadevne pismene in ustmene informacije daje iz prijaznosti in v interesu križevskih vinogradnikov Ivan Malnarič, nadučitelj in vinogradnik.

Novice iz Amerike.

Proti hišnim gospodarjem Sleded vgladu čičaškega mestnega sveta bo mestni svetnik Bayne v Clevelandu v prihodnji seji predložil novo ordinanco, po kateri bo kaznovan vsak hišni posestnik ali oskrbnik, ki se bo branil dati v najem sobe v svoji hiši družinam z otroci, ako vprašajo za nje in so pripravljene plačati zahtevano najemnino. Kazen bo denarna globa v znesku ne manj kot 5 dolarjev in ne več ko 100 dolarjev za vsak prestopok. Ta predlog ima zagotovljeno večino.

Izvanredno blagoslovljen zakon. Iz Chester Ill. poročajo: Rooseveltova opazka radi pomanjkanja otrok v ameriških družinah se nikakor ne more tikati Mrs. Mary E. Phegley iz Roota, v tem okraju, kajti rodila je sedaj že 16. dete, a je sedaj stara šele 26 let. Mrs. Phegley je bila dvakrat omožena in je doma iz Perry county, države Missouri, ter se je omožila s 14. letom.

Kardinal otvori razstavo. Kardinal Gibbons v Baltimore je vsprejel povabilo, da se naj vdeleži otvoritvenih obredov šentluiske razstave, ter bo daroval otvorilno molitev, kakor je storil to ob priliki čičaške svetovne razstave.

Svoje otroke umorila in sežgala. Iz Sturbridge Mass se poroča: Zena strojnika Burke v mali vasi v bližini Fiskdale je s sekuro pobila svoje štiri otroke. Trupla mrtvih otrok je zmetala na kup, jih z oljem polila in zažgala. Nato je prerežala sama sebi vrat. Zena je bila že nekaj časa duševno zmedena.

Samomor s pilo. Z Iowa City poročajo: Jakob Brum, delavec po poklicu, končal si je te dni na poseben način svoje življenje. Nabil je staro puško, ki ni imela več petelina, s smodnikom in namesto zrnja dejal je triglato pilo v cev. Ker ni mogel puške drugače sprožiti, vtaknil je del puške v peč na ogenj, konec cevi nastavil si je pa na prsi. Ko se je smodnik valed razbeljene cevi vnel, prodrla mu je pila skozi srce in je bilo konec njegovega življenja.

Nevaren sedež. Iz Bluefield W. Va.: Troje delavcev, kateri so bili vposljeni pri delu na cesti, počivalo je skupno ob poludanskem času in jedlo svojo južino na za boju, v katerem je bil dinamit. Kar hipoma razletel se je zaboj in vsi trije delavci bil so na mestu usmrčeni. Mimoidoči popotni agent in dvoje dečkov bilo je nevarno ranjenih.

Slovenec se je udušil. V Puebli je umrl Slovenec osemnajstletni Janez Mesojedec. Odšel je bil iz Puebla proti Colorado Springs, kjer je dobil delo na železniški progi. Po noči se je hotel pogreti na kupu pepela, pod katerim pa je bilo še nekaj žrjavice, odkoder je prihajal plin. Omotilo ga je, in obležal je mrtev. Doma je bil iz Dobropolja in bival komaj eno leto v Ameriki.

Strašno dejanje našega rojaka. V Chistolmu Min. je Slovenec Janez Tanko, doma blizu Ribnice, ustrelil v srce Hrvata Jurija Babčiča, ki je pijanega Tankota odganjal od svoje hiše. Babčič je bil takoj mrtev in zapuščal ženo s tremi otroci.

Velike stavke v Čikagi. Okrog 800 tovarn za izdelovanje vozov je v Čikagi

prenehalo z delom. 2500 delavcev štrajka za deveturno delo in povišanje plače. V Či kagu stavkajo tudi kleparji in 1400 delavcev okvirjev in okvirnih livarjev, radi če sar je z prtihi 29 tovarn.

Š Zdehalo do smrti Gospa W. H. Jenner v Oshkoshu je zdehala neprenehoma tri dni kljub raznim poskušnjam zdravnikov preprečiti zdehanje, ter slednjič umrla. Ves čas ni mogla spati, ter zdehala dokler je ni slednjič smrt opustila te muke.

Š Buri v Ameriki. Po večmesečnem pogajanju je burski odbor, poslan iz južne Afrike, da si ogleda svet po zahodnih državah, slednjič sklenil pogodbo za nakup 200.000 orolov sveta v južnozahodnem delu države Texas. Na tem svetu se bodo naselili nezadovoljni Buri, ki ne marajo nove vlade, in pa oni, ki še sedaj žive na tujem ter se zaradi novih angleških postav ne morejo ali pa nočejo vrniti v južno Afriko ter vkloniti svoj vrat pod angleški jarem. Ta velik kos zemlje leži med reko Neucos in San Antonio ter je zelo rodovitna. Pričakuje se, da bo zemljišče v enem letu vse oddano posameznim naselnikom ter da bodo pozneje Buri morali kupovati svet od ameriških lastnikov. Odličen burski vodnik je pred kratkim izrazil mnenje, da se bo v petih letih pričelo med vsemi Buri v juž. Afriki veliko izselniško gibanje ter da bo v teku nekaj let najmanj polovica mlajših moških in žensk zapustilo svojo domovino ter jo zamenilo z Ameriko.

Ljubljanske novice.

Umrla je soproga kolporterjeva gospa Marija Mihler. — Umrla je gospa Frida Slatner.

Pogumen rešitelj samomorilčev. Včeraj omenjeni dogodek ob Ljubljani je bil poskuššen samomor. Plehanov 15 let stari učenec Alojzij Rudan je sam skočil v Ljubljano pri novem jubilejnom mestu ob sv. Petra nasipu. Finančni komisar gospod Anton Janežič, ki se je ob istem času sprehal s svojim bratom vladnim učiteljem g. Ivanom Janežičem, je hitro slekel gornjo obleko in za samomorilcem skočil v Ljubljano ter je že potapljačega se Alojzija Rudana izvlekel iz vode pri Polakovi tovarni. Govori se, da je fant poskušal samomor v obupu, ker ni mogel prenašati mučenja. Treba bi bilo zadevo preiskati. Sploh naj bi magistrat obračal večjo pozornost na razmere vajencev. Fant sam pripoveduje o tem, da ga je Plehanov pomočnik bil pretepel veled tega, ker mu je prinesel iz skladišča napačen zaboj. Deček je na to pobegnil k nekim znancom v Vodmat. Ko je prišel nazaj, mu je rekla gospa Plehan, da naj gre v delavnico, češ, da se bodo že tam pogovorili. Ker se je pa bal, da bi ne bil zopet tepen, se je hotel utopiti. Fant je izrazil opetovano željo, iti v svoj rojstni kraj v Trbovlje, da postane rudar.

Slavnost nemških turnarjev v deželni gledališču. Piše se nam: Tukajšnji nemški „Turnverein“ bo 6. in 7. junija praznoval svojo 40letnico. Nemci delajo za to velike priprave in hočejo ta dva dni prirediti slavnosti tako, da bi tujim gostom kazali, kako veliko moč imajo mej nami. V ta namen hočejo prirediti tudi slavnostno predstavo v deželni gledališču? Ali bi Nemci Slovenem v Celju dali za kako slovensko slavnost na razpolago ondoto gledališče? Slovenci v Celju naj nujno prosijo porabo ondotnega gledališča za kako svojo manifestacijo. Kranjski deželni odbor naj še-le potem dovoli nemškim „Turnarjem“ porabo dež. gledališča, ako tudi celjski Nemci Slovenem v Celju dajo na razpolago gledališče.

Tatvina Franci Fink z Glinc je neka Marija Jerman pokradla za 8 gl. obleke, ko je pri njej stanovala in pobegnila. Doma je s Homca.

Književnost in umetnost.

*** P. Hartman,** ki te dni proizvaja v Monakovem svoj oratorij „Sv. Peter“, je bil 8. t. m. javljan k princ regentu na dvorni obed. Zdi se, da je umetnik na bavarskem dvoru posebno priljubljen; upamo, da nam kmalu dojdejo poročila o ondutih produkcijah.

*** „Glasbene Matice“ oratorij „Sv. Frančišek.“** Avtovego vlogo „Sv. Klare“ in „Bunadone“ bode pela koncertna in oratorijska pevka gđ. Helena Holczek z Dunaja. Gđna pl. Petru ni mogla dobiti dopusta od direktorije dvorne opere. Gđd. Holczek je pred dvema letoma z odliko absolvirala konservatorij. Bila je učenka nekdanje operne pevke gospe Roze Papier Paumgarten. Posvetila se je koncertnemu petju. V raznih koncertih na Dunaju in v Pragi je dosegla prav lepe uspehe. — Gospa Henrieta Kury, ki bo pela sopransko partijo, je veleodlična koncertna in oratorijska pevka. Pojavila se je še le v zadnjem letu na Dunaju, a z velikimi uspehi.

Pred kratkim je nastopila v koncertu du najskega moškega pevkega zbora z velikanskim in od kritike vseh listov soglasno prihanim uspehom. Mlada gospa se je posebno tudi odlikovala v oratorijih in pela n. pr. „Sv. Elizabeto“ v Lisztovem oratoriju in „Hanno“ v H-ydnovih „Štrih letnih dsih“. Hvali se nje polnoglasni krasni sopran in posebno blesteča višina.

*** Tretje izvestje društva za krščansko umetnost v Ljubljani za leto 1899—1902** Društvo za krščansko umetnost v Ljubljani je razposlalo te dni svojim udom tretje izvestje. To izvestje poroča na 36 straneh, kaj in kako je odbor do loval v svoji stroki (str. 3—6), kaj se je obravnavalo v odborovih in odsekovih sejah (str. 7—16) ter našteva in kratko ocenjuje knjige, ki jih društvo hrani in izposoja (str. 17—21). Tem oddelkom sledi pregled predmetov društvenega muzeja, imenik udov, računski sklep in pravila (str. 22—30). Izvestje zaključuje spis prerano umrlega dekana Mateja Sitarja: Podružnica sv. Abacija pri Turjaku in nekatere druge naše cerkve z nalomljeno ali razmaknjeno osjo (str. 31—36). Ta spis pojasnjuje podobe, katerih klike je na pravila domača tvrdka, namreč foto mehanični reprodukcijski zavod g. Antona Gregorca v Ljubljani, Zvezdarske ulice šte. 4. Društvo je imelo dohodkov 288303 K in stroškov 184048 K, torej ostane v blagajni 154245 K. Ustanovnikov je 16, udov 120 — To izvestje nas je poučilo, da ima društvo res lepo nalogo in mnogo posla. Želeli bi le, da se število udov vsaj potroji.

*** Ruskoje Sobranje.** V Peterburgu se je osnovalo društvo „Ruskoje Sobranje“, katero ima namen, v najvišjih ruskih krogih razširjati vseslovanski misel, in ki zasleduje pazno gibanje izvenruskih Slovanov. Zdaj ima že čez 2000 članov. Predsednik je knez Golicein, v odboru so generali: Glazov, Borodkin, Komarov, Vasiljev Suverin, grof Geiden. Med člani pa so: učni minister Vanovskij, notranji minister Plehve, načelnik generalnega štaba Glazov, general Rittich in mnogi drugi vojaški dostojanstveniki in najvišji uradniki. Vsak ponedeljek je predavanje o ruskih in slovanskih zadevah, v terek koncerti iz raznih slovanskih točk, v petek narodopisna in politična predavanja. Člani plačujejo po 10 rubljev na leto. „Ruskoje Sobranje“ si misli postaviti kmalu svojo palačo, ki bo stala 250 do 300 tisoč rubljev.

*** Starogrške izkopine.** Odposlanci „Bavarske akademije“ so v Orhomenu v Beotiji izkopali kraljevo palačo z mikenski slikarji. Globlje spodaj so zasledili mesto, ki je najbrže najstarejše med sedaj znanimi. Našli so okrogle stavbe in grobove neolitidnega značaja.

*** Za in proti Tolstemu** Jurjevska univerza je imenovala dva častna člana: grca Tolstega in pravoslavnega duhovnika Jana v Kronštatu. Poslednji je poslal di plomo nazaj, češ, da neče biti kolega takega brezbožnega, kakor je Tolstoj.

*** André Chéradame: Macédoine. Le chemin de fer de Bagdad** S tem naslovom je izdal znani francoski publicist in slavofil Chéradame knjigo, v kateri popisuje važnost in tehniške strani bagdadske železnice ter popisuje Makedonije. Chéradame vidi največjo nevarnost v napredujoči germanizaciji vzhoda. Velika Nemčija se hoče raztegniti od Hamburga do Perzijskega zaliva. Zato pozivlja Chéradame Francoze, naj nikar ne prepuste Orienta Nemcem, ampak naj varujejo francoske interese.

Balkan.

Solun, največje mesto makedonsko in važno pristanišče, odkoder sta prišla sv. brata Ciril in Metod k Slovanom, nekdanja Thessalonika, sedaj imenovan od Nemcev in Grkov Salonichi, ima zdaj nekaj čez 150.000 prebivalcev. Večina prebivalcev je — judovski. Tu so kazali prej prižnico sv. Pavla, a katere je po zgodovinskem sporočilu govoril ljudstvu apostol narodov. Zdaj se nahaja ta kameni spomenik v nekem zapadnem muzeju. Na stare čase spominja več stavb. Eca stara velika predkrščanska okrogla zgradba služi za mohamedansko mošejo. Turki so si mnogo izposodili, a sami malo znamenitejšega postavili, razen vojašnice in lazareta. Vidi se še starorimski slavolok, ki je pa že precej pokvarjen. Sedanje mošeje so vse bile prej krščanske cerkve. Solunski judje pripadajo sekti Sefardin in se bavijo s trgovino. Mnogo inteligentnejši od njih so Grki, manjši po številu, a jako bogati. S sedanjim stanjem v Makedoniji so judje popolnoma zadovoljni. Za reforme jim ni nič; te bi jih le ovirale pri njihovem oduštvu. Navajeni so, da z bakšišem dosežejo od turških uradnikov vse, kar jim treba.

Iz Carigrada se poroča: Ruski poslanik ni povabil nobenega Turka. Turki so prišli brez povabila. Predvčerajšnjim je turški vojni minister obiskal ruskega poslanika in mu izrekel sožalje na Šerbinovi smrti. Od turške strani se priznava, da je za morilca edino umešna kazen ob esenje.

V turških okrajih razglašajo sultanovo irado, v kateri se naglašja, da se mora vsak reformam pokoriti.

Zaplenjeni dinamit. Pred nekaj dnevi so dobili na carinskem uradu v Solunu zaboj, ki je imel dva dna in v katerem je bil dinamit. Posestnik zaboja je izginil, kakor hitro je videl, da so uradniki pričeli odpirati zaboj.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

Stavka stavcev v Rimu se zopet nadaljuje. — Vsled bede se je poskušil v Gradcu usmrtiti mesarski pomočnik Teodor Audiel, a se je posrečilo ga rešiti. — Radi goljufije so v Gradcu zapli brivskega pomočnika Franca Priesternika. — Naraščajoče izseljevanje. V prvih dneh aprila se je izkresalo v New Yorku 41.000 oseb. Odetak izselnikov iz Avstrije se je povšal od 14 na 27 odstotkov. — Cirkusu u odnealo streho. V Frankobrodu na M. je vihar odnesel pri cirkusu streho. Dva godca sta bila težko ranjena. — Tri turiste zasnežilo je te dni na Hochschwabu. — K Rimu! Zadnje dni je v Londonu 70 oseb iz najboljših krogov iz anglikanske cerkve prestopilo h katoličanstvu.

Automobilni čoln Znameniti izumitelj zrakoplovstva grof Zeppelin je v Genvi uvedel takozvani automobilni čoln. Posebnost tega čolna je v tem, da se njega vijaki nahajajo v zraku namesto v vodi. Zeppelin zatrjuje, da je njegova izumitev velicega pomena po trepičnih jezerih in rekah, katere so s povodnimi rastlinami gosto obraščene, pri čemur se delovanje v vodi nahajajočih se viakov hudo ovira.

Fraznoverstvo pri Nemcih. Nemci se jako boje „usodne“ številke 13. Večina berlinskih ulic sploh nima številke 13, ker se je iste vsak hišni posestnik branil, češ, da ne dobi strank v hišo. Mesto številke 13 je 12½, ali so jo sploh preokoli, kar je tudi v naslovnih knjigah označeno. V Wiesbadenu, največjem nemškem kopališču ni kabine št. 13, tudi po hotelih ni sobe, ki bi nosila to številko.

Očeta oprostil. V italijanski vasi San Vito Romano je kmet Pietro Calleneri ukradel na semnju kozliča. Orožniki so kmeta prišli in ker je bil znan kot nevaran pretepaš, so ga ukenili in peljali k okrajnemu sodišču. Sin Pietra Callenerija je skoro zvedel, kaj se je z očetom zgodilo, zgrabil je puško in letel, da v zatišju ob cesti počaka orožnike, ki so peljali v ječo njegovega očeta. Skoro sta res prišla po cesti dva orožnika in sredi med njima Pietro Calleneri. Nakrat zadoni iz zatišja ob cesti strel in eden orožnikov se zgrudi mrtev, na drugega orožnika se je sin bliskoma vrgel in ga ubil s kamnom. Nato je sin oprostil svojega očeta vezi. Sin in oče sta pobegnila v gozd, kjer jih je nekaj dni zasledovala četa orožnikov ter jih končno po dolgem boju, v katerem sta oče in sin ustrelila še tri orožnike, vendar dobila v pest.

Boj mej pogrebi na pokopališču. V Lvovu je trgovski agent Czerkavski ustrelil na svojo ženo, ker mu je postala po par tednih njujinega zakona nezvesta. Nato je Czerkavski ustrelil tudi nase in bil takoj mrtev, dočim žena ni bila smrtno ranjena. Pri pogrebu so sorodniki Czerkavskega hoteli odstraniti venec, katerega je na grob svojega moža položila nezvesta žena. Naposled so venec in trakove strgali. Sorodniki žene so proti temu protestirali, to pa je ostale pogrebe tako razjarilo, da so zapodili sorodnike samomorilčeve žene v beg in jih toliko časa polili, da so jih iztirali raz pokopališča.

Briljantni urednikov. V „Oberschle sischer Anzeiger“ je citati: Gospodom so trudnikom! Prav lepo prosimo gospode poročevalce, naj bodo njihova poročila o društvenih shodih, slavnostih in veseljih kratka in jedrnat, ne pa poročila, ki so kot zapisniki zelo porabljeni v društveni kroniki, ne pa za časopisje. Navadno taka daljša poročila obsegajo natančno sledeče točke: Pozdrav predsednika pri otvoritvi, čitanje zapisnika zadnje seje ali zborovanja; zahvala predsednika za govornikom, vdeleženci ustanejo raz sedežev, konec seje. Te točke pridejo na vrsto itak skoro pri vsaki društveni prireditvi in pač ne zaslužijo, da bi se jih posebno omenilo. K temu pripomni glasilo društva nemških časnika: K tej notici pritrdo pač vsa uredništva. — Poročevalci, poročajte o društvenih prireditvah časnikom vselej, toda bodite točni, kratki in jedrnat in popište papir le na jedni strani, to želimo i mi!

Spomini na dr. Fr. L. Riegra. Ko so Miadovci podirli staroščo stranko, so tudi na Riegra padala najhujša obrekovanja. Razupili so ga kot narodnega izdajavca, ga javno zasramovali in celo na ulici insultirali.

Kaj je storil Rieger v teh težkih trenutkih? Iskal je duhovno utehe. S soprogo je potoval v Rim, da si v večnem mestu zopet zbere in povzdigne duha. 4. marca 1891. je prišel v Rim. Na kolodvoru sta ga čakala mgr. Zupletal, tedanji podvojca in mgr. Lorenzelli, tedanji vodja „Českega kolega“. Z obema izbornima možema se je Rieger kmalu tako sprjel, da je rad iskal nju družbe in se mnogo z njima prgovarjal. (Lorenzelli je zdaj papežev poslanik v Parizu). 15. marca ga je sveti oče sprejel v posebni avdienci. Dr. Rieger kot resničen in zvest katoličan že davno želel videti sv. očeta, govoriti z njim in se mu pokloniti kot udan sin. Dan, ko je imel avdienco, je vstal že ob 4. uri zjutraj, se izpovedal, bil pri dveh mašah in prejel s soprogo sv. obhajilo iz rok sv. očeta. Nato ga je papež ljubeznivo sprejel v avdienci. V Rimu ga je zadela težka nesreča. Soproga se je prehladila, dobila pljučnico in umrla. Rieger ni potrjal ta udarec. Rekel je: „Tolažim se s tem, da je imela rajnica, umrla v Rimu, krašo pot do nebes.“ Pogrebni obredi so se izvršili v „Č. škem kolegu“, in pri pogrebu je bil navzoč tudi avstrijski poslanik grof Revertera.

Čuden samomor. Premožni kmetovalec Martin Myres v Logansportu je sklenil na čuden način umreti. V to svrhu je podrezal drevo in je padec drevesa napravil tako, da bi moralo deblo pasti na neki bližnji stor. Na stor je dejal Mayres svojo glavo, katero mu je deblo popolnoma zdrobilo.

Samomor na Dunaju. V letošnjem prvem četrtletju je bilo na Donaju 106 samomorov, — od teh 19 žensk. Minulo leto je bilo le 86 samomorov. V letošnjem marcu je bilo še enkrat toliko samomorov kakor lani tega meseca!

O stavki v Rimu nam piše naš rojak iz Rima z dne 8 t. m.: Danes splošna stavka. Že več dni so stavkali tiskarji, danes pa so se jim pridružili še drugi: voza ni videti na cesti, ker štrajkajo izvoščeki; tramvajski uslužbenci so pustili službo. Po mestu vse polno karabinierjev in drugih vojakov; prihajajo še vedno novi oddelki. Štrajkati so hoteli tudi prižigalci plinovitih svetilk: in danes večer smo videli, kako je spremljal prižigalca od svetilnice do svetilnice — karabinijer. Zupan pozivlja ljudstvo, naj bo mirno in se vede dostojno kot civiliziran narod. Kako se bo končalo, se še ne ve.

Anarhist Nacht, o katerem smo poročali, da je v Lizboni nameraval napad na angleškega kralja Edvarda, je doma v Galiciji in brzkone član kake židovske rodbine. Njegov oče je še sedaj živi zdravnik v Buezaču. Iz Galicije je došel na Dunaj, se v letu 1895 učil elektrotehnike in potem služboval v neki tovarni. Čravno ga du najska policija nima v zaznamku anarhistov, se je vendar že tu mnogo pečal z anarhističnimi idejami ter imel celo knjižnico takih spisov. Pozneje se je preselil v Pariz in nato v London, kjer je bil v zvezi z mnogimi anarhističnimi odbori. V Lizbono je došel samo iz tega namena, da izvrši napad.

Društva.

(Katoliško slovensko izobraževalno društvo na Vranskem) priredi veselico s pomočjo Marijine družbe 19. aprila t. l. (na belone deljo v dvorani g. Brinovca. Spored: 1. Sveta Neža. Igrokaz v treh dejanjih. 2. Poučno predavanje. 3. Dr. Vseznal in njegov sluga Štipko Tiček. Veseliga v dveh dejanjih. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Vstopnina: Sedeži 60 v., stojišča 30 vin. Preplačila se v korist izobraževalnega društva hvaležno sprejmejo. V odmorih: tamburanje in petje. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Društvo

Poslani našemu uredništvu:

Za Jeranovo dijaško mizo: Gosp. Andrej Lavrič, kaplan v Hrenovcih 10 K.

Za varuhe božjega groba: Zupni urad v Črnom vrhu nad Lirijo 17 K 60 v.

Bog plačaj!

Čudno imenovanje.

Poročali smo, da je g. Fr. Hiti imenovan asistentom kmetijsko kemičnega preiskovališča za Kranjsko.

O tej zadevi smo dobili od gg. slovenskih tehnikov naslednjo

izjavo:

Tačasno v Ljubljani navzoči slovenski tehnik iz Gradca, Dunaja in Prage izražajo svojo skrajno ogorčenost nad imenovanjem g. Fr. Hiti — ja asistentom kmetijsko kemičnega preiskovališča za Kranjsko. Kako se je to imenovanje proti vsaki pravici izvršilo, naj pojasni sledeče:

Omenjena služba bila je razpisana v uradnem listu dne 4. avgusta t. l.; do

15. malega travna bil je rok za vložitve dotičnih prošelj. V razpisu službe zahtevalo se je znanje slovenskega jezika kot neobhodno potrebno. Toda glej! Ze 10 t. m. smo čitali po časopisih imenovanje omenjenega gospoda asistentom pri kemičnem preskuševališču. Toda ni dovolj, da se niti do določenega roka ni čakalo z imenovanjem, tudi še v drugem oziru se je kršila pravica: g. Hiti je namreč popolnoma nezmožen slovenskega jezika. Vrh tega bil je ves čas svojih študij vnet karnijolec in heilovec. Toda to še ni vse! Z radi omenjenega gospoda je propadel tudi slovenski presilec, ki po svojih zmožnostih visoko nadkriljuje g. Hiti, in sicer zato, ker so bili člani kuratorija nalagani, da je bila prošnja slovenskega prosilca prepozno vložena, da si bi še danes pravočasno prišla. Ker pa kemično preskuševališče v večini stroškov vzdržuje dežela, to je slovenski denar, vprašamo slav. kuratorij: Kako je mogoče, da je propadel bolje kvalificiran slovenski prosilec proti nemškemu buržu in zakaj se je vršilo imenovanje pred pretekom določenega časa? Kako se opraviči to ravnanje napram slovenskim tehnikom, ki so vedno prisiljeni iskati kruha v tujini, ker jim njih narodni nasprotniki vedno odjedo vse službe v do movini? V zavesti, da se mora poravnati ta vnebovpijoča krivica, zahtevamo z vsodolodnostjo, da kuratorij kmetijsko-kemičnega preskuševališča ustreže našim opravičenim željam, ne samo nam, ampak tudi narodnemu napredku in deželi v korist.

Slovenski tehnik.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 15. aprila. Poštni kontrolor v Mariboru Roman Doleček je imenovan višjim poštnim kontrolorjem.

Dunaj, 15. aprila. Saški kralj pride 27. t. m. sem.

Dunaj, 15. aprila. Ravatelj filijalke „Živnostne banke“ Špitalsky je odlikovan od ruskega carja z Stanislavovim redom, ker je bil blagajnik pri avstrijski oblačilni razstavi v Petrogradu.

Dunaj, 15. aprila. Pri čebelarški razstavi je dobilo državno pripoznalno diplomu slovensko čebelarstvo društvo v Ljubljani. Srebrno državno oziroma zlato svetinjo so dobili Mihael Ambrožič iz Mojstrane, Ungar iz Siške, J. Martarovič, J. Rozina. Zlato svetinjo je dobil tudi g. Ivan Bilc v Ilirski Bistrici.

Trst, 15. aprila. Vojaški penzionisti in nekaj Nemcev gre pri občinskih volitvah s protimagistratno stranko.

Celovec, 15. aprila. Za vojaškega kapelana v Celovcu je imenovan č. g. Rafael Kozak, ki je doslej služboval v Kotoru.

Gradec, 15. aprila. V jutrišnji seji štajarskega dež. zbora bodo „Bauernbundovci“ predlagali spremembo volivnega reda in sicer bodo zahtevali ustanovitve 4. kurije z 11 mandati, dalje pomnožitev kmetskih mandatov od 21 na 27.

Praga, 15. aprila. Posl. Klofač je nevarno obolel. Višla se mu je kri.

Praga, 15. aprila. Češki listi groze s češko obstrukcijo v državnem zboru, ako vlada ne ustanovi na Moravskem češke univerze. Vlada odklanja te češke zahteve, istotako Nemci. Poslanec Fiala je izjavil, da bodo Nemci nasprotni češki univerzi na Moravskem tudi, ako vlada ustanovi na Moravskem nemško univerzo.

Lvov, 15. aprila. Čuje se, da bo za cesarskega namestnika namestu grofa

Pininskega imenovan bivši ministerski predsednik Kazimir Baden, govori se pa tudi, da morda postane ces. namestnik dež. maršal Andrej Potocki.

Spominjajte se ljudskega sklada.

— 40 000 kron znese glavni dobitek loterije za sobegrevnice. Opozorimo, da je žrebanje nepreklicno 23. aprila 1903 in da se vsi dobitki izplačajo v gotovini po odbitih 10% zneska.

Meteorologično poročilo.
Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
14.	9. več.	738.8	1.2	sl. svzh.	jasno	
15.	2. jut.	737.9	-0.8	sl. jug	megla	6.7
	2. popol.	736.8	9.1	sl. jvzh.	jasno	

Srednja večerajša temperatura 1.9° normale, 9.5°.

Dunajska borza
dné 15. aprila.

Skupni državni dolg v notah	100.70
Skupni državni dolg v srebru	100.50
Avstrijska zlata renta 4%	121.70
Avstrijska kronska renta 4%	101.20
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	94.11
Ogrska zlata renta 4%	121.65
Ogrska kronska renta 4%	99.55
Ogrska inv. renta 3 1/2%	92.40
Avstro-ogrške bančne delnice	60.08
Kreditne delnice	676.—
London vista	239.80
Nemški drž. bankovci za 100 m nem. drž. v	116.22
20 mark	23.41
20 frankov	19.05
Italijanski bankovci	95.20
C. kr. cekini	11.30

Žitne cene
dné 15. aprila 1903.
(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 7.70 do 7.71
» maj	7.53 » 7.54
» oktober	7.42 » 7.43
Rž za april	6.71 » 6.71
Rž za oktober	6.03 » 6.04
Oves za april	6.05 » 6.05
Koruza za maj	6.05 » 6.06
Koruza za julij	6.11 » 6.12

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaska	K 7.85 do 8.60
Rž južne železnice	6.60 » 7.05
Ječmen	6.80 » 7.05
» ob Tisi	6.40 » 7.75
Koruza ogrska	6.45 » 7.75
Cinkant stari	7.10 » 7.60
novi	— » —
Oves srednji	6.40 » 6.60
Fizol	6.75 » 13.75

„SLOVENEČ“
se prodaja
doslej v naslednjih ljubljanskih tobakarnah:

Blaž N., Dunajska cesta 12.
Brus Maks, Pred škofijo 12
Dolenc Helena, Južni kolodvor.
Kališ Alojzij, Jurčičev trg 2
Sušnik Josipina, Rimska cesta 24.
Tonih Ivana, Florijanske ulice 1.
Vrhovec Ivan, Sv. Petra cesta 52

Za Marijin mesec maj in praznike Matere Božje priporočamo

Janez Pogačnik:
Dvanajst Marijinih pesmij
za mešan zbor.

Cena partituri 50 kr., posameznim glasovom 10 kr.

Katol. Tiskarna v Ljubljani.

Biškote Ciril-Methodove
454 prodaje 4-1
g. Gregor Zamejlc, Gradlišče 10.

Laki za kočije, podstavke in razkrojljivi laki tvrdke W. Harland in sin v Londonu so izmed vseh lakov, kar se jih izdeljuje na Angleškem, priznana najbolj, ker se hitro suše ob vsakem letnem času in dajo izredno krasen lesk. Ti laki so najtrpežnejši in ne povzročajo niti marog, niti ne postanejo bledi. Dobé se po tovarniški ceni pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani, Franciškanske ulice.**
Vnanja naročila proti povzetju. 9 11-9

Veščega čevljarskega pomočnika,
ki hi bil zmožen prevzeti tudi opravilo poslovanja takoj sprejme

Valentin Tončič,
čevljarski mojster
v Idriji.

Iščem dobro vpeljeno gostilno
v in izvan Ljubljane.

Augustin Zajec
gostilničar
Ljubljana, Rimska cesta 4.

Latinska maša
po motivih **Gregorija Riharja** za mešan zbor zložil
Ign. Hladnik
Op. 46

Cena partituri in 4 glasom 3 K, posamni glas 30 h.
Dobi a se v **Katol. bukvarni** in pri **Schwentnerju v Ljubljani** in pri skladatelju v Novem mestu.

V masi so porableni motivi najlepših Riharjevih pesmi in je prav lahka. 5 5 1-1

Hiša z gostilno
v bližini mesta Celja je radi boljšosti gospodarjev pod jako ugodnimi pogoji na prodaj.

Pri hiši je tudi kegljišče in trije vrti, pripravna je tudi za mesarijo ali za vsako drugo obrt, tudi je več lepih sob za poletne goste in tuja ter leži v bližini petih tovarn. Več pové iz prijaznosti urdnštvo „Slovenec“.
465 6-3

398 4

Zarezane strešnike vstricne
(Strangfalzziegel) in francoske (gepresste Falzziegel)

zidarsko opeko ++++++

cement, roman in portland +++++

glinaste peči in štedilnike

plošče za tlak, šamotne in cementne

kot vse drugo stavbinsko blago ++++

ponudijo po najnižjih cenah v poljubnih množinah

F. P. Vidič & Comp., Ljubljana.

Absolutno zajamčeno
pristno mašno vino.

Škofjski list je l. 1898. priporočal v č. gg. župnikom mašno vino, katero razpošilja „**Kmetijsko društvo v Vipavi**“ kot **zajamčeno pristno.**

Belo vino posebnega dobrega okusa od daja se po **35 K in višje**, in rdeče **namizno hribovsko po 30 K za 100 litrov v Postojno postavljeno.**

V zalogi je še staro belo vino. Kvaliteta je letos izborna, po novem načinu kuhano vino je milejšega okusa in čisto kot sonce (za buteljke).

Najmanjša množina je **56 litrov**. Na roham čez **500 litrov** se cena primerno zniža.

Zadružno nadzoruje strogo v č. g. dekan Vipavski. Izključena je vsaka prevara.

Kmetijsko društvo v Vipavi.
344 (6)

Vožnje karte in tovorni listi

AMERIČKO.
Kraljevi belgijski poštni parnik
Red Star Linie iz Antverpna
nasravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.
Koncesionovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.
Pojasnila daje:
Red Star Linie
Dunaj, IV., Wiednergürtel 20.
ali pa 318 6
ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Največji izbor

L. Mikusch
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Angeljnovno milo
Marzeljsko (belo) milo
Zajamčeno čisto jedrno (Kern-) milo!

z znamko

449 104-5

sta najbolj koristni
štedilni mili
za hišno rabo.

Dobivate jih po **specerijskih štacunah!**

Pavel Seemann
izdelovatelj mila
in čebelno-voščenih sveč
v Ljubljani.

Štedilno milo z znamko „jalen“

je izredno dobre kakovosti, je jako izdatno in z jamčeno čisto.

Paziti je na
gorenjo
varstveno
znamko.

Naprodaj je po vseh boljših prodajalnicah takega blaga.

Električno strokovno obvestilo.

Prečistiti duhovščini in sl. občinstvu uljudno naznanjam, da izvršujem s oblastvenim dovoljenjem vsa za vpeljavo električne razsvetljave potrebna dela ter opozarjam na svojo izredno veliko in krasno zalogo

vsakovrstnih svetil in za električno razsvetljavo potrebnih predmetov.

Prenavljam oziroma prenamejam stare lestence, svetila idr. strokovno pravilno za električno luč po zelo niskih cenah. — Vsaka stvar bode montirana v moji delavnici in preiskušena tako, da mestni montér ne bode imel drugega posla, kakor predmet zvezati z električnim tokom, kar bode lahko izvršil v najkrajšem času.

Za svetila, katera bodo montirana v moji delavnici, jamčim tekom enega leta, v katerem času tudi event. popravila brezplačno izvršujem.

Največja in najlepša zaloga cerkvene posode in orodja.

Nadejajoč se zdatnih naročil beležim velespoštovanjem

Leopold Tratnik,

pasár in založnik predmetov za električno razsvetljavo
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27.

V najem se dá

stara gostilna

v St. Vidu pri Ljubljani; najbližje ekolovim zavodom. Več se izve pri lastnici **Henri Jenko** (pri Cebavu) v Šent Vidu pri Ljubljani št. 1.

494 5-1

Takoj se sprejme

spretna šivilja

Ponudbe pošilja se na

495 3-2

Bersin

v Ljubljani, Stari trg 2.

Žrebanje nepreklicno

23. aprila 1903.

Glavni dobiček

Kron 40.000 Kron

Srečke za sobe grevnice po 1 krono

145 12 9

priporoča
J. C. MAYER
v Ljubljani.

Vsi dobitki se izplačajo v gotovini po odšteti 10% zneska.

Odlikovan v Rimu, Kremsu, Inomostu, Bolzanu itd.

Franc Schmalzl

kipar, slikar in izdelovatelj altarjev

Št. Ulrich, Gröden, Marienheim, Tirolsko

priporoča

lastnega dela **kipe svečnikov iz lesa** ter mnogobarvne.

Visokost v cm: 80 100 120 140 150 160 180

z zlatimi robi: K 46 70 100 136 156 168 280

umetniško izd.: K 62 96 136 147 200 232 292

Proračune za altarje, križeva pota itd. brezplačno. — Neprimerno se vzame nazaj. Spričala pošljem na ogled proti povratku.

144 12-4

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

110 95-41

4½ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilnišnega urada št. 828.406,

Telefon šte. 57.

Prva tovarna koles (bicikljev) Iv. Puch v Gradcu

katere sloviti izdelki so dosedaj še vedno najboljši in neprekosljivi ter zavarovani z oblastveno vpisano znamko **I. Puch v Gradcu**

podelila je

glavno zastopstvo za celo Kranjsko strokovnjaku gospodu

Fran Čudnu v Ljubljani

pri katerem so vsakemu na vpogled razpostavljeni razni modeli.

341 6

Prva tržaška destilerija za konjak Camis & Stock v Barkovljah pri Trstu priporoča domači **zdravilski konjak**

po francoskem sistemu samo v izvornih steklenicah, z nadzorstvenim zamašenjem preiskovalnice za živila in sladila **Dunaj IX**, Spitalgasse 31, ki je odobrena od vis. c. kr. ministerstva notranjih zadev. 1 steklenica **5 K.** ½, steklenice **K 2 60.** V Ljubljani se dobiva pri trdkah: **J. Jebračin, Murnik, S. Kordin, A. Lilleg.** 22 30-29 **A. Sarabon, Viktor Schiffrer, F. Terdina.**

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulnina izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih.

184 184